

Predmet: Zvornik (Grujić Branko i dr.)
Veće za ratne zločine Okružni sud u Beogradu
Broj predmeta: KV. 5/05

Glavni pretres: 31.10.2006.

Izveštaj: FHP, Nataša Kandić i advokat Dragoljub Todorović, punomoćnici žrtava

Saslušanje svedoka Milorada Jovića

Svedok je bio generalni direktor fabrike *Ciglana* koja se bavila proizvodnjom građevinskog materijala, kamenih i ciglarskih proizvoda. *Ciglana* je bila u sastavu društvenog preduzeća Novi izvor. Nalazila se u Karakaju, pored glavnog puta za Bijeljinu, u neposrednoj blizini fabrike *Glinica*. U fabrici je pre rata radilo oko 400 radnika, od toga 180 Muslimana. Kada je izbio rat Muslimani su napustili Zvornik i u fabrici je radilo oko 80 radnika, Srba. Radilo se u dve smene, u svakoj je bilo po 35 do 40 radnika. U aprilu mesecu Privremena vlada je izdala proglas da se svi koji su izbegli iz Zvornika vrata na posao. Muslimani su se vratili, ali niko od njih se nije usudio da ode na posao. Zbog nedolaska na posao svi Muslimani koji su se vratili u Zvornik izgubili su posao.

Treća tačka optužnice: ratni zločini na *Ciglani*

Svedok zna da je Privremena vlada, čijim je sedmičnim sastancima redovno prisustvovao, donela odluku o zapošljavanju Muslimana na čišćenju ulica i u fabrikama gde nedostaje radna snaga. U vezi sa tom odlukom, komandant Niški je doveo u *Ciglanu* 25 Muslimana i organizovao rad sa njima, čuvarsku službu i sakupljanje građevinskog materijala po Zvorniku i njegovo dopremanje u *Ciglanu*. Ti Muslimani su bili zatvorenici. Spavali su u dve prostorije bivše komercijalne službe, na dušecima. U okviru prostorija je bio WC i česma sa hladnom vodom. Stražarsku službu su obavljali policajci rezervisti, Srbi koji nisu mobilisani zbog godina starosti. Šef obezbeđenja i ujedno šef zatvorenica bio je optužen Dragan Slavković zvani Toro, za koga svedok kaže da nikada nije bio naoružan. U obezbeđenju fabrike su pored optuženog Slavkovića bili i izvesni Pufta, Zoks, Sava i Saša. Šef im je bio Toro. Svi su bili zaposleni u fabrici, primali su plate, uključujući žene Niškog i Slavkovića. Za razliku od njih, zatvorenici koji su radili na prikupljanju građevinskog materijala nisu bili plaćeni jer Stevo Radić nije dao naređenje da im se daje plata. Odluku o prinudnom radu i zatvaranju 25 Muslimana na *Ciglani* donela je Privremena vlada na zahtev svedoka, upućen opštini, da mu je potrebno 30 ljudi da pokrene proizvodnju. Tih 25 ljudi je bilo zatvoreno na *Ciglani* mesec i po ili dva. Na početku su u dva navrata dolazili i tukli zatvorenike neki Srbi iz Čelopeka. Svedok je to saznao i tražio od Niškog da to spreči ili da odvede zatvorenike na neko drugo mesto. Kada su treći put došli ti Srbi iz Čelopeka, Niški ih je istukao i više nisu dolazili. Za vreme trajanja zatvora na *Ciglani* Pufta je jednog zatvorenika pretukao na smrt. Tom zatvoreniku je tražio novac i kako on nije imao, on ga je ubio. O maltretiranju i ubistvu jednog zatvorenika svedok je obavestio Stevu Radića.

Zatvorenici na *Ciglani* su svakodnevno u pratnji optuženog Slavkovića kamionima išli po Zvorniku i skupljali ciglu, betonske blokove i drugi građevinski materijal koji su građani Zvornika pre rata kupili na kredit i nisu otplatili, a u međuvremenu su napustili Zvornik. Prikupljeni materijal su zatvorenici dopremali u *Ciglanu* na stovarište. Portir je pravio evidenciju dopremljenog materijala, a tročlana komisija vršila je procenu tog materijala i posle toga ga prodavala.

O ubistvu jednog zatvorenika svedok je saznao od optuženog Slavkovića, ujutro, kada je došao na posao. Toro mu je rekao da je Pufta tražio novac od zatvorenika i da ga je tukao dok ovaj nije umro. I sam

svedok kaže: „I ja mislim da je Pufta tražio novac i da ga je tukao dok ovaj nije umro“. Svedok je tražio da Toro obavesti vojne vlasti da odnesu leš. Predsednica Veća je predočila svedoku da su prema optužnici Slavković, Pufta, Sava i Saša tukli privedena lica i da su jednog ubili. Na to je svedok rekao: „Za Puftu mogu da verujem da ga je tukao, za Zoksa isto mogu da verujem, a za Toru mogu da garantujem da ovde u okviru moje Ciglane nikoga nije pipnuo niti udario“. Svedok nije mogao da prati šta Toro radi kada izađe iz fabrike, i ne zna da li je nekoga tukao, ubio ili opljačkao.

Svedok kategorički tvrdi da je Brano Grujić znao da su na *Ciglani* zatvoreni Muslimani i da se koriste za rad: „Da vam kažem jednu stvar, nemoguće je da Brano Grujić nije video ljude tu da rade, kada je to ceo Zvornik znao“. Opisujući položaj Muslimana u Zvorniku, svedok je rekao: „(...) u tom ratu nečija glava je vredela veoma malo, a ja mislim da su Muslimani tada bili na samom dnu, tako da su sa njima mogli da rade šta su hteli“.

Zatvorenici su proveli na *Ciglani* oko dva meseca, a onda su došli neki vojnici iz Sarajeva i odveli ih u sabirni centar u Batkoviću kod Bijeljine.

Fond za humanitarno pravo